

Јавно предузеће за газдовање шумама „Србијашуме“ Београд
Шумско газдинство „Ниш“ Ниш

**ПРОГРАМ УПРАВЉАЊА
ПРЕДЕЛОМ ИЗУЗЕТНИХ ОДЛИКА
„ЛЕПТЕРИЈА-СОКОГРАД“**

ЗА 2026. годину

Јавно предузеће за газдовање шумама
„Србијашуме“ с.п.о. Београд

Број: 17099

Датум: 30.10 2025 год.

Нови Београд, Булевар Михајла Пулина 113

Ниш, октобар 2025. г

Редни број	САДРЖАЈ	Страна
I	УВОД	3
II	ЦИЉЕВИ ЗАШТИТЕ, ОЧУВАЊА, УНАПРЕЂЕЊА И ОДРЖИВОГ КОРИШЋЕЊА ЗАШТИЂЕНОГ ПОДРУЧЈА	3
III	ЗАШТИТА, ОДРЖАВАЊЕ, ПРАЂЕЊЕ СТАЊА И УНАПРЕЂЕЊЕ ПРИРОДНИХ И СТВОРЕНИХ ВРЕДНОСТИ	4
IV	ПРИОРИТЕТНИ ЗАДАЦИ НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОГ И ОБРАЗОВНОГ РАДА	9
V	ПЛАНИРАЊЕ, ИЗГРАДЊА И УРЕЂЕЊЕ ПОДРУЧЈА	10
VI	ПРОМОЦИЈА ВРЕДНОСТИ ЗАШТИЂЕНОГ ПОДРУЧЈА	12
VII	САРАДЊА	12
VIII	ПОСЕБНИ ПОСЛОВИ И ЗАДАЦИ	13
IX	ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА	14

I УВОД

Програм управљања Пределом изузетних одлика „Лептерија-Сокоград“ за 2026. годину израђен је у складу са Планом управљања ПИО „Лептерија-Сокоград“ за период 2021-2030. године на који је Министарство заштите животне средине дало Сгласност акт број 353-02-01872/2020-04 дана 29.03.2020. године. Програм је урађен у складу са чланом 54. Закона о заштити природе („Сл.гл.РС“, број 36/09, 88/10 и 91/10-исправка, 14/16, 95/18-др.закон и 71/21), Уредбом о еколошкој мрежи („Сл.гл.РС“ број 102/10) и Уредбом о заштити Предела изузетних одлика „Лептерија-Сокоград“ ("Сл. гласник РС", бр. 25/2002). Управљач је, пре почетка израде, од Министарства заштите животне средине затражио услове заштите природе за израду Програма управљања Пределом изузетних одлика „Лептерија-Сокоград“ за 2026. годину. Програм управљања је израђен у складу са добијеним Решењем о условима заштите природе за израду Програма управљања Пределом изузетних одлика „Лептерија-Сокоград“ за 2026. годину акт број 003303508 2025 14850 004 005 501 100 од 22.08.2025. године.

II ЦИЉЕВИ ЗАШТИТЕ, ОЧУВАЊА, ПРАЋЕЊА И ОДРЖИВОГ КОРИШЋЕЊА ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА

Клисура реке Моравице стављена је под заштиту као Предео изузетних одлика због изванредне пејзажне разноликости са атрактивним геоморфолошким облицима и појавама, богате и разноврсне флоре и фауне и културно-историјских вредности.

Лептерија-Сокоград сврстана је у природно добро од великог значаја и заштићена као Предео изузетних одлика.

Управљање заштићеним подручјем ПИО „Лептерија-Сокоград“ поверено је Јавном предузећу „Србијашуме“ Београд, Шумско газдинство „Ниш“-Ниш.

Главни циљеви заштите, очувања, праћења и одрживог развоја обухватаће:

- Очување комплекса клисуре реке Моравице;
- Заштиту и очување флористичке и фитоценолошке разноврсности, ендемичних, ретких и законом заштићених врста, као и посебних природних вредности подручја и контрола њиховог наменског коришћења за научна истраживања, едукацију, презентацију, туризам и рекреацију у складу са еколошким потенцијалима подручја и прописаним мерама заштите;
- Усклађивање дозвољених видова коришћења природних ресурса са потребама заштите и очувања;
- Сарадњу са релевантним институцијама, локалним становништвом и осталим корисницима подручја;
- Успостављање и развој едукативних и туристичко рекреативних активности;
- Усклађивање дозвољених видова коришћења природних ресурса са потребама заштите и очувања;

-
- Презентацију и популаризацију заштићеног подручја.

С обзиром на то да се Предео изузетних одлика „Лептерија-Сокоград“ налази у обухвату еколошке мреже Републике Србије, еколошки значајног подручја „Озрен и Девица“, Управљач ће се придржавати свих мера заштите прописаних Уредбом о еколошкој мрежи, посебно следећих:

- а) забрањено је уништавање и нарушавање станишта, као и уништавање и узнемиравање дивљих врста;
- б) забрањена је промена намена површина под природном и полуприродном вегетацијом (шуме, ливаде, пашњаци итд.);
- в) предузеће се све мере којима се обезбеђују спречавање, односно смањење, контрола и санација свих облика загађивања.

III ЗАШТИТА, ОДРЖАВАЊЕ, ПРАЋЕЊЕ СТАЊА И УНАПРЕЂЕЊЕ ПРИРОДНИХ И СТВОРЕНИХ ВРЕДНОСТИ

Предео изузетних одлика „Лептерија-Сокоград“ стављен је под заштиту 2002. године са циљем заштите атрактивних геоморфолошких облика и појава, богате и разноврсне флоре и фауне и културно-историјских вредности.

Управљање заштићеним подручјем подразумева заштиту, одржавање, праћење стања и унапређење природних и створених вредности и спроводи се у складу са Правилником о унутрашњем реду и чуварској служби Предела изузетних одлика „Лептерија – Сокоград“, Уредбом о заштити Предела изузетних одлика „Лептерија – Сокоград“ ("Службени гласник РС", бр. 25/2002 од 16.5.2002. године) , као и у складу са Законом о заштити природе.

На пословима управљања директно је ангажовано шест извршилаца запослених у ШГ „Ниш“-Ниш и ШУ „Сокобања“, и то: два чувара заштићеног подручја, реверни инжењер, самостални референт за заштићена природна добра и заштиту животне средине, шеф ШУ „Сокобања“ и реверни техничар за приватне шуме и заштиту животне средине.

Поред њих, по потреби, додатно се ангажују и извршиоци, чланови противпожарних екипа на активним дежурствима, у периодима критичним за појаву шумских пожара.

Заштита, одржавање, праћење стања и унапређење природних и створених вредности на подручју ПИО „Лептерија-Сокоград“ спроводиће се кроз чување, надзор, сарадњу са власницима и другим корисницима, одржавање, промоцију, вођење евиденција о природним и створеним вредностима и људским активностима, уређење локалитета и пешачких стаза, разраду система финансирања заштите и развоја, обезбеђивање научних и стручних истраживања, тако да се остварују принципи заштите, очувања и унапређења биодиверзитета и интегрално развојне заштите.

1. Приоритетне мере и активности на управљању природним вредностима

Клисура реке Моравице, усечена подножјем планине Девице, има дужину око 3 км. Припада општини Сокобања, која је туристичко место и прва еколошка општина у Србији и налази се на око 4 км од центра Сокобање. Ваздух је умерено сув са много кисеоника и озона због обилног зеленила. Близина радиоактивних, лековитих извора чини целу атмосферу благо радиоактивном, па је свако изложен сталној инхалацији дисајних органа.

Присуство ретких и значајних шумских заједница и појединих врста чини овај простор нарочито значајним. Већи број ретких и за заштиту значајних врста птица је примећено, регистровано у прелету, а за неке се претпоставља да у клисури гнезде (риђи мишар, голуб гриваш, буљина, чавка и др.). Помиње се присуство строго заштићених, заштићених, угрожених и рањивих врста сисара, гмизаваца и водоземаца.

Главна хидролошка карактеристика подручја је водоток реке Моравице. Према релевантним физичко-хемијским и биолошким показатељима вода Моравице до Сокобање припада првој бонитетној класи. На овом подручју налази се пар крашких и термалних извора. У речном кориту код извора запажене су појаве гасова у виду непрекидног низа мехурића.

Заштита и унапређење природних вредности подразумева активности и мере које се односе на очување популације и станишта природних вредности, геоморфолошке разноликости, пејзажне вредности, научно-истраживачке и образовне активности и презентацију.

Чување, надзор и праћење стања обављају два чувара заштићеног подручја са положеним стручним испитом.

Чувари испуњавају услове прописане законом у смислу стручне спреме, радног искуства, поседовања легитимације за чувара заштићеног подручја и положеног стручног испита за чувара заштићеног подручја.

ПАО „Лептерија-Сокоград“ налази се у туристичком месту Сокобања и због велике посећености, посебно у периоду од маја до октобра када је туристичка сезона, чувари често обилазе терен, контролишу спровођење правила унутрашњег реда на подручју и извештавају реверног инжењера и самосталног референта за шуме сопственика и заштиту животне средине о активностима посетилаца и стању природних и створених вредности.

Трошкови рада чуварске службе односе се на бруто зараде чувара заштићеног подручја, материјалне трошкове и набавку средстава и опреме рада.

Средства за трошкове чуварске службе – бруто зараде два чувара заштићеног подручја ПАО „Лептерија-Сокоград“ планирана су из Буџета Републике Србије.

Планирана средства за бруто зараде чуварске службе (динара)	Извршилац посла
МЗЖС	2.560.000,00
	ШГ „Ниш“-Ниш

Чувари заштићеног подручја поседују два mopеда која користе за послове чувања, надзора и праћења стања у заштићеном подручју. Поред mopеда чувари повремено за ове послове користи и возило лада нива Шумске управе „Сокобања“, које се поред осталих послова користи и за послове управљања заштићеним подручјем.

Потребни материјални трошкови за рад чувара заштићеног подручја планирани су из средстава накнада за коришћење заштићеног подручја и односе се на набавку горива и делова за возила чувара заштићеног подручја.

Планирана средства за материјалне трошкове рада чуварске службе – гориво, делови (динара)		Извршилац посла
Накнаде	50.000,00	ШГ „Ниш“-Ниш

Управљач ће у 2026. години радити на надзору и контроли спровођења управљачких докумената, прикупљању података, анализи и изради Програма управљања заштићеним подручјем ПИО „Лептерија-Сокоград“ за 2027. годину, као и изради Извештаја о остваривању Програма управљања заштићеном подручјем ПИО „Лептерија-Сокоград“ за 2026. годину.

Средства за бруто зараде осталог особља планирана су из Буџета Републике Србије, из средстава Управљача и накнада за коришћење заштићеног подручја.

Планирана средства за бруто зараде осталог особља (динара)		Извршилац посла
МЗЖС	80.000,00	ШГ „Ниш“-Ниш
Накнаде	50.000,00	

Обележавање заштићеног подручја односи се на постављање једне табле са паноом за обележавање заштићеног подручја, једног путоказа на путу за заштићено подручје и обнављање граница заштићеног подручја у дужини од 2 km на оним местима где је фарба слабо видљива. Обнављање граница врше запослени (ревирни инжењери и техничари).

Средства за обнављање граница заштићеног подручја на местима где је услед инсолације и временских прилика избледела фарба, планирана су из накнада за коришћење заштићеног подручја.

Планирана средства за обнављање граница заштићеног подручја – зараде запослених (динара)		Извршилац посла
Накнаде	15.972,00	ШГ „Ниш“-Ниш

Одржавање чистоће спроводиће се путем рада услужника изабраног у поступку јавних набавки и акцијама чишћења у организацији Управљача и у сарадњи са другим институцијама и организацијама (ТО Сокобања, НВО, волонтери).

Средства за одржавање чистоће, сакупљање и уклањање смећа и другог отпада, планирана су из Буџета Републике Србије.

Планирана средства за одржавање чистоће (динара)		Извршилац посла
МЗЖС	118.440,00	Услужник изабран у поступку ЈН

Трошкови планирани за противпожарну заштиту односе се на дневнице запослених који спроводе активна дежурства у периоду повећане опасности од пожара или учествују у акцијама гашења. Због климатских промена очекују се и повећане активности на противпожарној заштити.

Средства за дневнице за активна дежурства дежурне противпожарне екипе, сачињене од чувара зп и чувара шума и реверних техничара, планирана су из накнада за коришћење заштићеног подручја.

Планирана средства за дневнице – активна дежурства за противпожарну заштиту (динара)		Извршилац посла
Накнаде	50.000,00	ШГ „Ниш“-Ниш

Поред горе наведених активности на очувању природних вредности, Управљач ће радити и на вођењу њихове евиденције и људским активностима на заштићеном подручју кроз обилазак терена, прављење белешки и фотоархиве.

Наставиће се активна сарадња са Заводом за заштиту природе Србије, Канцеларија у Нишу. Обиласком терена пратиће се актуелно стање у подручју и предузимати потребне мере.

У циљу спровођења мера заштите, очувања, унапређења и одрживог коришћења природних вредности Управљач ће наставити сарадњу са свим власницима некретнина и са свим корисницима природних ресурса у заштићеном подручју кроз координирање заједничких акција у циљу заштите природних ресурса.

Стална контрола и спречавање противправне градње на подручју заштићеног подручја у циљу заштите пејзажних вредности биће један од приоритетних задатака.

2. Приоритетне мере и активности на управљању културно-историјским вредностима

Одлуком о уређивању непокретних културних добара од изузетног значаја и од великог значаја ("Службени гласник РС", бр.14/79) Сокоград је проглашен спомеником културе од великог значаја.

На овом подручју осим Сокограда, откривени су темељи (или горњи делови) зидова једнобродне мање цркве са припратом из периода раног хришћанства. Остаци цркве налазе се на локалитету Лептерија. На основу записа бањског лекара Др Милојка Мирослава Дуњића из тридесетих година XX века, закључује се да је црквиште, као и црква недавно откривена, посвећена Св. Спасу. У непосредној близини изграђена је црква посвећена Рођењу Пресвете Богородице.

Приоритетне мере на управљању културно-историјским вредностима односиће се на заштиту и унапређење непокретних културних добара. Заштита ће се спроводити праћењем стања путем прављења белешки и фотоархиве, вођењем евиденције о људским активностима које представљају фактор угрожавања и оштећења културно-историјских вредности и достављање података Заводу за заштиту природе. Унапређење непокретних културних добара односиће се на унапређење туризма кроз промоцију вредности заштићеног подручја, самим тим и културно-историјских вредности које се налазе на том подручју.

3. Управљање природним ресурсима

Заштита и коришћење природних ресурса засновани су на принципима одрживог развоја, што значи да ће се мере заштите и коришћења спроводити у складу са Уредбом о заштити, односно прописаним режимом заштите.

3.1. Задаци и активности на заштити и управљању шумама

У ПИО “Лептерија-Сокоград“ површине под државном шумом стављене су у категорију заштитних састојина и примењиваће се само узгојно-заштитне мере и санитарне сече по потреби.

Заштити шума од бесправних сеча посветиће се значајно већа пажња кроз надзор и контроле на терену.

Посебно се планира праћење стања реликтних полидоминантних заједница храста, мечје леске и других врста.

3.2. Задаци и активности на заштити и управљању ловном и риболовном фауном

Задаци и активности на заштити и управљању риболовном фауном одвијаће се у складу са Програмом управљања рибарским подручјем за период од 2023. до 2032. године. На који је Сагласност дало надлежно Министарство заштите животне средине (бр. 324-07-222/2021-04 од 11.02.2022. године).

Заштита фауне вршиће се у поступку спровођења редовне евиденције вредности од стране чуварске службе и реверног инжењера и дефинисаних мера забране. Обављаће се активности на мониторингу дивљих врста фауне. Заштита од болести и штетних инсеката

и пожара спроводи се на целој површини контролом, праћењем стања, упозорењима и ублажавањем настале штете.

Унапређење рибарства у рибарском подручју чувањем плодишта, забраном риболова и сузбијањем криволова према програмима унапређења рибарства биће стални задатак чуварске службе.

3.3. Задаци и активности на заштити, развоју и управљању водама

Водоток реке Моравице је главна хидролошка карактеристика подручја. Према релевантним физичко-хемијским и биолошким показатељима вода Моравице до Сокобање припада првој бонитетној класи. На овом подручју налази се пар крашких и термалних извора.

Приликом редовног надзора евидентираће се евентуални загађивачи и промена стања и о томе ће бити обавештени надлежни органи.

IV ПРИОРИТЕТНИ ЗАДАЦИ НАУЧНО ИСТРАЖИВАЧКОГ И ОБРАЗОВНОГ РАДА

Приоритетни задатак научно-истраживачког рада је пружање логистичке подршке заинтересованим институцијама или појединцима, уз претходне Условне заштите природе које издаје Завод за заштиту природе Србије.

Након завршетка научних истраживања и истраживачких радова институције су у обавези да добијене резултате у виду извештаја достављају Управљачу ради евидентирања и коришћења у сврху мониторинга и планирања активности на заштити и развоју.

Управљач прати, контролише и води евиденцију о врстама флоре и фауне. Посебно ће вршити активности на мониторингу шума-праћењу стања састојина у подручју са акцентом на реликтне полидоминантне заједнице храста и грабића (*Carpino orientalis – Quercetum mixtum*), грабића (*Carpinetum orientalis*), церово-грабове шуме (*Quercetum serris carpinetosum betuli*), и тд.

Приоритетни задаци образовног рада биће едукација становништва и других корисника, а пре свега ученика, о вредностима овог заштићеног подручја и мерама заштите.

V ПЛАНИРАЊЕ, ИЗГРАДЊА И УРЕЂЕЊЕ ПОДРУЧЈА

1. Мере и услови

На подручју ПИО „Лептерија-Сокоград“ не планира се изградња, обзиром да се ради о малом заштићеном подручју по површини. Спроводиће се мере везане за уређење.

2. Активности и учешће управљача на просторном планирању, изградњи и уређењу грађевинског земљишта, инфраструктурног планирања и уређења, изградњи рекреативне инфраструктуре, на санацији подручја итд.

У 2026 години Управљач планира активности на уређењу заштићеног подручја ПИО „Леотерија-Сокоград“ које се односе на уређење пешачких стаза и израду и постављање мобилијара: једне надстрешнице са столом и клупама, две гарнитуре стола са клупама, као и поправку и одржавање 10 елемената постојећих табли и мобилијара.

Планира се уређење пешачке стазе у дужини од 2 km, што ће бити реализовано од стране извођача изабраног у поступку јавних набавки. Управљач ће вршити контролу и надзор извођача приликом извођења радова као и пријем извршених радова.

Средства за уређење стазе планирана су из накнада за коришћење заштићеног подручја.

Планирана средства за уређење 2 km пешачке стазе (динара)		Извршилац посла
Накнаде	255.552,00	Извођач изабран у поступку ЈН

Израда и постављање мобилијара односи се на израду и постављање једне надстрешнице са столом и клупама и две гарнитуре столова са клупама. Ове активности биће реализоване од стране извођача изабраног у поступку јавних набавки. Запослени на пословима управљања заштићеним подручјем у ШГ „Ниш“-Ниш, ШУ Сокобања вршиће надзор и обилазак терена ради одређивања локације, контроле током извођења и након завршених радова.

Средства за израду и постављање мобилијара, једне надстрешнице са столом и клупама, планирана су из средстава Управљача.

Планирана средства за израду и постављање мобилијара (динара) - трошкови израде и постављања надстрешнице са столом и клупама		Извршилац посла
МЗЖС	-	Изабрани услужник
Управљач	130.000,00	Изабрани услужник

Средства за израду и постављање мобилијара – две гарнитуре клупа са столовима, планирана су из средстава накнада.

Планирана средства за израду и постављање мобилијара – 2 гарнитуре стола са клупама (динара)		Извршилац посла
Накнаде	56.000,00	Извођач изабран у поступку ЈН

Поред израде и постављања мобилијара планирани су и радови на одржавању постојећег мобилијара (10 елемената) и средства за такву активност планирана су из накнада за коришћење заштићеног подручја.

Планирана средства за одржавање и обнављање постојећег мобилијара (динара)		Извршилац посла
Накнаде	47.520,00	Извођач изабран у поступку ЈН

VI ПРОМОЦИЈА ВРЕДНОСТИ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА

1. Мере и услови

Полазећи од значаја који има ПИО „Лептерија-Сокоград“ планирају се мере и активности на промоцији природних вредности, у складу са Условима заштите природе.

2. Задаци на развоју културно-образовних и информативно-пропагандних активности

За 2026. годину планирани су трошкови штампања информативно-пропагандног материјала (500 флајера) који ће се делити посетиоцима и корисницима заштићеног подручја.

Средства за штампање флајера планирана су из накнада за коришћење заштићеног подручја.

Планирана средства за штампање флајера (динара)		Извршилац посла
накнаде	14.375,00	Извођач изабран у поступку јавних набавки

За 2026. годину, у циљу реализовања образовних активности, планирана су тематска предавања у школама и обележавање важних еколошких датума. У складу са посебним условима планира се и теренска настава.

Средства за обележавање еколошких датума и предавања у школама (образовне активности) планирана су из средстава накнада за коришћење заштићеног подручја.

Планирана средства за обележавање еколошких датума и предавања у школама-образовне активности (динара)		Извршилац посла
Накнаде	50.000,00	ШГ „Ниш“-Ниш

У сарадњи са Заводом за заштиту природе Србије, Канцеларија у Нишу, планира се учешће на фестивалима и манифестацијама на територији Општине Сокобања и Града

Ниша, у циљу промоције заштите природе и заштићених подручја којима управља ШГ „Ниш“-Ниш.

3. Задаци и активности на развоју одрживог туризма

Туризам и угоститељство на простору ПИО “Лептерија-Сокоград“ су веома развијени. У 2026. години ће се, у сарадњи са туристичком организацијом Сокобања, сагледати могућности туристичких садржаја и начин њихове презентације. Древно утврђење Сокоград, Лептерија, Богородица у стени и други историјски и археолошки локалитети су атрактивне туристичке локације.

VII САРАДЊА

1. Сарадња и партнерство са локалним становништвом

Основни циљ је заштита подручја и поштовање прописаног режима заштите. Сарадња и партнерство са локалним становништвом оствариваће се непосредним контактима и разговорима.

2. Сарадња са другим власницима и корисницима непокретности у заштићеном подручју

Други власници и корисници ПИО „Лептерија-Сокоград“ су локална самоуправа (Општина Сокобања), Завод за заштиту природе Србије, излетници, Народна банка Србије, ЈКП „Сокобања“, планинарска друштва, Ресторан „Пећина“ – УР „Марко Поло“, приватни корисници и др. са којима је неопходно одржавати сарадњу у циљу спровођења мера заштите природе. Сарадња ће се унапредити одржавањем састанака, писаним путем, разговорима и заједничким активностима. Са локалном самоуправом се планирају активности на проширењу туристичких понуда у подручју и изради планова.

3. Сарадња са невладиним организацијама

Наставиће се успешна сарадња са НВО активним на овом подручју: СЕД, Мото удружење Кентаур“, Планинарско друштво „Оштра чука“, Риболовачко удружење у Сокобањи, Еколошко удружење „Рипаљка“ и други.

4. Међународна сарадња

Наставиће се успостављена сарадња преко Секретаријата за заштиту животне средине у Нишу. Радиће се на успостављању прекограничне сарадње заштићених подручја ради размене искустава управљача и примене примера добре праксе.

5. Сарадња са информативним гласилима и стручним часописима и др.

Сарадња са локалним медијима и локалним новинама, која ће се огледати у организовању емисија ради најаве активности и промоције подручја.

VIII ПОСЕБНИ ПОСЛОВИ И ЗАДАЦИ

Противпожарна заштита организоваће се у складу са одредбама Закона о заштити од пожара, Закона о заштити природе и Закона о шумама.

Спроводиће се превентивне мере заштите шума од пожара и то: обилазак терена, активна дежурства у критичним периодима појаве шумских пожара, постављање знакова забране ложења ватре и знакова упозорења на појачану опасност од појаве шумских пожара.

Чувари заштићеног подручја ПИО „Лептерија-Сокоград“ ће развијати сарадњу са локалним становништвом ради обавештавања што је и до сада играло важну улогу у благовременом откривању и гашењу приземних и шумских пожара.

ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН ЗА 2026. ГОДИНУ – Табела планираних прихода за заштићено подручје Предео изузетних одлика "Лептерија-Сокоград"

Ред.број	Извори прихода	Износ у динарима
1.	Средства Буџета Републике Србије	2.758.440,00
	1.1. Министарство заштите животне средине	2.758.440,00
	1.2. Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, Управа за шуме	
	1.3. Остала средства Републике Србије	
2.	Сопствени приходи	720.419,00
	2.1. Приходи од обављања делатности	0,00
	2.2. Приходи од накнада за коришћење заштићеног подручја	720.419,00
	2.3. Остали сопствени приходи	
3.	Средства буџета јединице локалне самоуправе	0,00
	3.1.	0,00
4.	Средства донација, поклона и помоћи	0,00
	4.1.	
	4.2.	
	4.3.	
5.	Остала средства	0,00
	5.1.	
	5.2.	
	Укупно приходи	3.478.859,00

ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН ЗА 2026. ГОДИНУ – Табела планираних расхода заштићеног подручја ПНО "Лептерија-Сокоград"

	Врста расхода	Извори и износи средстава (у динарима)					Укупно
		Буџет РС	Сопствени приходи	Буџет јединице локалне самоуправе	Приходи од донација, поклона и помоћи	Накнаде	
	А.0 Чување, одржавање и презентација заштићеног подручја						
	А.1. Чуварска служба	2.560.000,00	0,00	0,00	0,00	50.000,00	2.610.000,00
	А.1.1. Бруто зараде чувара	2.560.000,00	0,00				2.560.000,00
	А.1.2. Остали трошкови чуварске службе (материјални трошкови чуварске службе)	0,00	0,00	0,00	0,00	50.000,00	50.000,00
	А.1.2.1. <i>Опрема и материјални трошкови чуварске службе (гориво, делови, регистрација)</i>	0,00	0,00			50.000,00	50.000,00
	А.1.2.2. <i>Штампање легитимација чувара зп</i>	0,00	0,00			0,00	0,00
	А.2. Одржавање заштићеног подручја	198.440,00	0,00	0,00	0,00	115.972,00	314.412,00
	А.2.1. Бруто зараде осталог особља запосленог код управљача на пословима управљања заштићеним подручјем и материјални трошкови њиховог рада (израда управљачких докумената, програма, пројеката, контрола, сарадња са локалним становништвом, институцијама и др.)	80.000,00	0,00			50.000,00	130.000,00
	А.2.2. Обележавање заштићеног подручја	0,00	0,00	0,00	0,00	15.972,00	15.972,00
	А.2.2.1. Израда и постављање путоказа у ЗП	0,00	0,00			0,00	0,00
	А.2.2.2. Обележавање заштићеног подручја - постављање 1 табле са паноом	0,00	0,00			0,00	0,00
	А.2.2.3. Обновљање граница заштићеног подручја 2 km	0,00	0,00			15.972,00	15.972,00
	А.2.3. Управљање отпадом Одржавање чистоће у ЗП (скупљање и уклањање смећа и отпада)	118.440,00	0,00	0,00	0,00	0,00	118.440,00
	А.2.4. Управљање отпадом - постављање табле забрана смећа и отпада	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	А.2.5. Зараде извршилаца активних дежурстава за противпожарну заштиту	0,00	0,00	0,00	0,00	50.000,00	50.000,00
	А.3. Презентација заштићеног подручја	0,00	0,00	0,00	0,00	64.375,00	64.375,00
	А.3.1. Штампање промотивног материјала	0,00	0,00	0,00	0,00	14.375,00	14.375,00
	А.3.1.1. Штампање флајера	0,00	0,00			14.375,00	14.375,00
	А.3.1.2. Штампање мајица са знаком LOGO-а зп	0,00	0,00			0,00	0,00
	А.3.2.3. Обележавање еколошких датума, предавања у школама (заштита природе и шума)	0,00	0,00			50.000,00	50.000,00
	Укупно А.0	2.758.440,00	0,00	0,00	0,00	230.347,00	2.988.787,00
	Б.0. Управљање посетиоцима						
	Укупно Б.0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	В.0. Регулисање имовинско правних односа						
	Укупно В.0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Г.0. Праћење и унапређење стања заштићених подручја						
	Г.2. Мониторинг рибљег фонда и измена програма управљања	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Д.0. Уређење простора и одрживо коришћење природних ресурса						
	Д.1. Пројекти и радови на уређењу простора (израда и постављање мобилијара и др.)	0,00	0,00	0,00	0,00	489.072,00	489.072,00
	Д.1.1. Уређење пешачких стаза 2 km	0,00	0,00	0,00	0,00	255.552,00	255.552,00
	Д.1.2. Израда и постављање мобилијара (2 гарнитуре стола са клупама)	0,00	0,00	0,00	0,00	56.000,00	56.000,00
	Д.1.3. Одржавање и поправка постојећег мобилијара	0,00	0,00			47.520,00	47.520,00
	Д.1.4. Кошење траве	0,00	0,00			0,00	0,00
	Д.1.5. Израда и постављање надстрешнице Типа сеник	0,00	0,00			130.000,00	130.000,00
	Укупно Д.0	0,00	0,00	0,00	0,00	489.072,00	489.072,00
	Е.0. Остали некатегорисани послови						
	Е.0. Остали некатегорисани послови: Трошкови провизије за промет који се реализује преко рачуна/подрачуна	0,00	0,00			1.000,00	1.000,00
	Укупно Е.0	0,00	0,00	0,00	0,00	1.000,00	1.000,00
	Укупно планирани расходи	2.758.440,00	0,00	0,00	0,00	720.419,00	3.478.859,00

ПРЕДЕО ИЗУЗЕТНИХ ОДЛИКА "ЛЕПТЕРИЈА-СОКОГРАД"

РАСПОДЕЛА ОБЕЗБЕЂЕЊА ПОТРЕБНИХ РАСХОДА У 2026. ГОДИНИ

Врсте расхода: Бруто зарде чувара заштићеног подручја		
А.	Расходи који представљају учешће управљача као носиоца пројекта (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е из табеле на коју се расход односи)	
Б.	Расходи који се обезбеђују из других извора (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е на коју се расход односи)	0,00
В.	Расходи потраживани од Министарства (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е на коју се расход односи)	2.560.000,00
1.	<i>Трошкови људских ресурса</i>	2.560.000,00
1.1.	Бруто зарде два чувара	2.560.000,00
1.2.		
2.	<i>Трошкови пројектних активности</i>	
2.1.		
2.2.		
	УКУПНО расходи:	2.560.000,00
Врсте расхода: Бруто зарде осталог особља запосленог код управљача		
А.	Расходи који представљају учешће управљача као носиоца пројекта (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е из табеле на коју се расход односи)	50.000,00
Б.	Расходи који се обезбеђују из других извора (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е на коју се расход односи)	0,00
В.	Расходи потраживани од Министарства (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е на коју се расход односи)	80.000,00
1.	<i>Трошкови људских ресурса</i>	
1.1.	Бруто зарде стручног лица	80.000,00
1.2.		
2.	<i>Трошкови пројектних активности</i>	
2.1.		
2.2.		
	УКУПНО расходи:	130.000,00
Врсте расхода: Управљање отпадом у ПИО "Лептерија-Сокоград"		
А.	Расходи који представљају учешће управљача као носиоца пројекта (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е из табеле на коју се расход односи)	0,00
Б.	Расходи који се обезбеђују из других извора (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е на коју се расход односи)	0,00
В.	Расходи потраживани од Министарства (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е на коју се расход односи)	118.440,00
1.	<i>Трошкови људских ресурса</i>	
1.1.		
2.	<i>Трошкови пројектних активности</i>	
2.1.	услуга уклањања отпада ; активност ће реализовати извођач који буде изабран у поступку јавних набавки - ТРЕЋЕ ЛИЦЕ	118.440,00
	УКУПНО расходи	118.440,00

Република Србија
МИНИСТАРСТВО

ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Број: 003303508 2025 14850 004 005 501 100

Датум: 22.8.2025. године

Немањина 22-26

Београд

Јавно предузеће за газдовање шумама
„Србијашуме“ са п.о. Београд

Број: 13.985

Датум: 08.09.2025 год.

Нови Београд, Булевар Михаила Пупина 113

На основу члана 9. став 8. и члана 42. ст. 6, 7 и 8. Закона о заштити природе („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 91/10 - исправка, 14/16, 95/18-др. закон и 71/21), члана 23. став 2. и члана 24. Закона о државној управи („Службени гласник РС”, бр. 79/05, 101/07, 95/10, 99/14, 30/18-др. закон и 47/18), члана 136. Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС”, бр. 18/16 и 95/18 – аутентично тумачење и 2/23-УС), Уредбе о режимима заштите („Службени гласник РС”, број 31/12) Уредбе о еколошкој мрежи („Службени гласник РС”, број 102/10) и Уредбе о заштити Предела изузетних одлика „Лептерија-Сокоград” („Службени гласник РС”, број 25/02), решавајући по захтеву ЈП „Србијашуме” за издавање услова заштите природе, за издавање решења о условима заштите природе, Министарство заштите животне средине, државни секретар Драгана Остојић по Решењу о овлашћењу број 002679142 2025 14850 009 005 020 092 од 16.6.2025. године, доноси

РЕШЕЊЕ

о условима заштите природе

На основу Стручне основе 03 бр. 022-2916/2 од 18.8.2025. године, а у складу са Законом о заштити природе, у складу са чланом 42. став 6, 7, и 8. Закона о заштити природе, Уредбе о заштити Предела изузетних одлика „Лептерија-Сокоград” („Службени гласник РС”, број 25/02) и Планом управљања Предела изузетних одлика „Лептерија - Сокоград” за период од 2021. године до 2030. године. Активности на изради Програма управљања Предела изузетних одлика „Лептерија-Сокоград” за 2026. годину, **могу се извести под следећим условима:**

1) Програм управљања усагласити са Планом управљања Предела изузетних одлика „Лептерија-Сокоград” за период 2021–2030. године;

2) Приказати кратак опис заштићеног природног добра који подразумева географски положај, темељне вредности природног добра, односно његова главна природна обележја, категорију, површину, режиме заштите и др.;

3) Програм управљања треба да садржи врсту и облик активности, динамику реализације послова и висину потребних средстава за реализацију истих;

4) Утврдити оцену тренутног стања заштићеног подручја (здравствено стање, оштећења и др.) и у складу стим планирати конкретне мере и радове, посебно приоритетне активности;

5) Планирати израду осталих управљачких докумената (планова и извештаја, као што је извештај о остваривању годишњег програма управљања - сажет приказ реализације);

6) Поновно обележавање заштићеног подручја – обнављање граница у дужини од 2 km, одржавање и поправку постојећих табли и ознака у заштићеном подручју, урадити у складу са Правилником о начину обележавања заштићених природних добара („Службени гласник РС”, бр. 30/92, 24/94 и 17/96), извршити замену и постављање нових информативних табли, смероказа, путоказа и сл.;

7) Програмом предвидети уређење локалитета за потребе туризма – израду и постављање две гарнитуре столова са клупама и једне надстрешнице (типа сеник);

8) Потребно је придржавати се мера заштите прописаних Уредбом о еколошкој мрежи, посебно следећих:

– забрањено је уништавање и нарушавање станишта, као и уништавање и узнемиравање дивљих врста,

– забрањена је промена намена површина под природном и полуприродном вегетацијом,

– предузети мере којима се обезбеђују спречавање, односно смањење, контрола и санација свих облика загађивања;

9) Планирати праћење стања ендемичних, реликтних, ретких и угрожених врста флоре и фауне на подручју заштићеног природног добра. Започети програме праћења, осталих група птица и других група дивљих врста животиња, а посебно врста од националног и међународног значаја, уз успостављање и вођење базе података. Успоставити мониторинг врста флоре и фауне од значаја за мрежу Натура 2000;

10) Планирати научно-истраживачки рад који ће се заснивати на спровођењу различитих специјалистичких и мултидисциплинарних истраживања, који би се изводили према посебним пројектима. У том смислу, Програмом предвидети праћење стања природних вредности подручја и достављање извештаја о извршеном мониторингу Заводу за заштиту природе Србије;

11) Евидентирати и картирати у бази података гнезда птица грабљивица пречника од 40 cm и више на стаблима у границама подручја. У сарадњи са Заводом за заштиту природе Србије и другим научним и стручним институцијама идентификовати врсте птица које се гнезде и по потреби спровести мере заштите и очувања стабала односно гнездилишта.

12) Обезбедити услове за организовање и реализацију научно-истраживачких, културних, информативно-промотивних, пропагандних и других активности;

13) Приликом давања сагласности институцијама за научно-истраживачки рад на мониторингу угрожених и ретких биљних и животињских врста као и других природних вредности подручја, захтевати извештај о резултатима истраживања. У извештају о реализацији треба да буду приказани табеларно спискови врста и типова станишта који су били предмет истраживања са следећим подацима: научни назив врсте, датум налаза, географска позиција, назив локалитета, бројност и други параметри везани за специфичне групе организама и типове станишта, као и назив организација или истраживача/сакупљача података;

14) Програмом дефинисати активности на заштити и управљању шумама (газдовање државним шумама, заштита шума од пожара, ентомолошких и фитопатолошких обољења, гајење шума, обнављање шума и инфраструктурни радови – одржавање путева и сл., стручно технички послови у шумама сопственика – дознака стабала за сечу, издавање пропратница и сл.) у складу са важећом Основом газдовања шумама;

15) Планирати управљање отпадом (чишћење и уклањање смећа и постављање табле забране бацања смећа);

16) Програмом предвидети повишен надзор (стално присуство чувара, редовно сакупљање и одвожење смећа) у периоду мај-септембар, због повећаног броја посетилаца у заштићеном подручју;

17) У складу са режимом заштите планирати очување и унапређење посебних природних вредности подручја и њихово наменско коришћење. Обезбедити услове, мишљења и сагласности од свих надлежних органа, организација и установа за све радове на заштићеном природном добру;

18) За потребе одржавања заштићеног подручја, као и уређења простора и одрживог коришћења природних ресурса планирати:

-уређење локалитета за потребе туризма и рекреације (информативне табле, видиковци, склоништа на стазама, кућице за посматрање птица, клупе, столови, надстрешнице, ограде, корпе, дрвени мостови, смерокази, уређење пешачких стаза и др.)

-одржавање постојећег мобилијара

-уређење пешачких стаза (санацију свих пешачких стаза и „степеница“ у стени дуж пешачких стаза, чишћење растиња, обележавање, израда нових и замена дотрајалих заштитних ограда, израда степеника, постављање мобилијара и реквизита)

-одржавање и реконструкција путева

-кошење излетишта и других локација од значаја за локалне заједнице;

19) Планирати промоцију вредности заштићеног подручја кроз учешће на семинарима, скуповима и сличним манифестацијама;

20) Организовати сарадњу са службама у општини Сокобања (посебно инспекцијским службама, туристичком организацијом, службом за урбанизам и грађевинарство) као и са локалним становништвом (подршка у одржавању локалних путева и јавних површина, у управљању отпадом, одржавању традиционалних манифестација, едукацији локалног становништва у погледу руралног развоја) ради очувања и унапређења заштићеног подручја;

21) Програмом предвидети вођење евиденције о стању природних вредности и о људским активностима и делатностима које су у супротности са актом о заштити и представљају фактор угрожавања и оштећења заштићеног подручја и податке о томе доставити Заводу за заштиту природе Србије;

22) Посебну пажњу посветити мерама заштите у случају акцидентних ситуација, посебно пожара. Предвидети одговарајуће мере заштите природе и животне средине;

23) Сви планирани радови и активности предвиђени годишњим Програмом могу се спроводити по доношењу Програма, а након прибављених услова, мишљења и сагласности од свих надлежних органа, организација и установа.

Образложење

ЈП „Србијашуме“, ул. Булевар Михајла Пупина 113, 11070 Нови Београд, упутило је захтев број 11456 од 17.7.2025. године, Министарству заштите животне средине за издавање услова заштите природе за израду Програма управљања Пределом изузетних одлика „Лептерија - Сокоград“ за 2026. годину.

Према достављеном захтеву утврђено је да се планира израда Програма управљања заштићеним подручјем Предео изузетних одлика „Лептерија-Сокоград“ за 2026. годину, којим се предвиђају следеће активности: чување, одржавање и презентација заштићеног подручја, праћење и унапређење стања заштићеног подручја, као и уређење простора и одрживо коришћење природних ресурса.

На основу члана 9. став 5. Закона о заштити природе, по захтеву Министарства заштите животне средине, Завод за заштиту природе Србије издао је Стручну основу (022-2916/2 од 18.8.2025. године) по предметном захтеву.

Увидом у Централни регистар заштићених природних добара и документацију Завода за заштиту природе Србије, утврђено је да се Програм управљања израђује за Предео изузетних одлика „Лептерија-Сокоград“ који је проглашен заштићеним природним добром на основу Уредбе о заштити Предела изузетних одлика „Лептерија-Сокоград“ („Службени гласник РС“, број 25/02), са дефинисаним режима заштите II и III степена.

Предметно подручје се налази у обухвату еколошки значајног подручја еколошке мреже РС „Озрен и Девица“ у складу са Уредбом о еколошкој мрежи („Службени гласник РС“, број 102/10), у оквиру кога је издвојено одабрано подручје за дневне лептире (Девица 33). Клисуре Сокобањске Моравице (Лептерија – Сокоград) је објекат геонаслеђа према Инвентару објеката геонаслеђа Србије (2005).

Предео изузетних одлика „Лептерија-Сокоград“ се налази у оквиру Подручја посебне заштите рSPA „Сокобањска котлина“ (енгл. SPA - Special Protection Area) чије стање је неопходно очувати и у будућем периоду унапредити у складу са прописима Европске уније, односно Директивом о стаништима (The Habitats Directive - Council Directive 92/43/EEC on the conservation of natural habitats and of wild fauna and flora) и Директивом о птицама (Council Directive 79/409/EEC on the Conservation of wild birds; са изменама и допунама из 2009. године - Council and European Parliament Directive 2009/147/EC).

На основу члана 6. Уредбе о еколошкој мрежи заштита еколошке мреже, обезбеђује се спровођењем прописаних мера заштите ради очувања биолошке и предсоне разноврсности, одрживог коришћења и обнављања природних ресурса и добара и унапређења заштићених подручја, типова станишта и станишта дивљих врста у складу са законом којим се уређује

заштита природе, и другим прописима, као и актима о проглашењу заштићених подручја и међународним уговорима.

У складу са горе наведеним издаје се Решења о условима заштите природе за израду Програма управљања Пределом изузетних одлика „Лептерија-Сокоград” за 2026. годину. За све друге радове/активности на предметном подручју, или промене планске/пројектне документације, потребно је поднети нови захтев.

Подносилац захтева је платио Републичку административну таксу за подношење захтева за издавање услова заштите природе у износу од 1030,00 динара, као и таксу за издавање стручне основе за израду Решења о условима заштите природе у износу од 34210,00 динара по тарифном броју 186а Закона о републичким административним („Службени гласник РС”, бр. 43/03, 51/03 - испр., 61/05, 101/05 - др. закон, 5/09, 54/09, 50/11, 70/11-усклађени дин. износ, 55/12 - усклађени дин. износ, 93/12, 47/13 - усклађени дин. износ, 65/13 - др. закон, 57/14 - усклађени дин. износ, 45/15 - усклађени дин. износ, 83/15, 112/15, 50/16 - усклађени дин. износ, 61/17 - усклађени дин. износ, 113/17, 3/18 - испр., 50/18 - усклађени дин. износ, 95/18, 38/19 - усклађени дин. износ, 86/19, 90/19 - испр., 98/20 - усклађени дин. износ, 144/20, 62/21 - усклађени дин. износ, 138/22, 54/23 - усклађени дин. износ и 92/23, 59/24- усклађени дин. износ и 63/24 – измена и допуна усклађених дин. изн. и 94/24 и 55/25 – усклађени дин. износ).

Поука о правном средству:

Против овог решења може се изјавити жалба Влади Републике Србије у року од 15 дана од дана његовог пријема. Жалба се предаје непосредно Министарству заштите животне средине у Београду, Немањина 22-26, 11000 Београд или путем поште са доказом о уплати републичке административне таксе у износу од 610 динара, по тарифном броју 6 Закона о републичким административним таксама („Службени гласник РС”, бр. 43/03, 51/03 - испр., 61/05, 101/05 - др. закон, 5/09, 54/09, 50/11, 70/11 -усклађени дин. износ, 55/12 - усклађени дин. износ, 93/12, 47/13 - усклађени дин. износ, 65/13 - др. закон, 57/14 - усклађени дин. износ, 45/15 - усклађени дин. износ, 83/15, 112/15, 50/16 - усклађени дин. износ, 61/17 - усклађени дин. износ, 113/17, 3/18 - испр., 50/18 - усклађени дин. износ, 95/18, 38/19 - усклађени дин. износ, 86/19, 90/19 - испр., 98/20 - усклађени дин. износ, 144/20, 62/21 - усклађени дин. износ, 138/22, 54/23 - усклађени дин. износ и 92/23, 59/24- усклађени дин. износ и 63/24 – измена и допуна усклађених дин. изн. и 94/24 и 55/25 – усклађени дин. износ).

Достављено:

- ЈП „Србијашуме”, ул. Булевар Михајла Пупина 113, 11070 Нови Београд,
- Сектор за надзор и превентивно деловање у животној средини, ул. Др. Ивана Рибара 91, 11070 Нови Београд;
- Завод за заштиту природе Србије, ул. Јапанска 35, 11070 Нови Београд;
- Архива.